

SEMINARIO

OBRAS PUBLICAS E O PATRIMONIO CULTURAL

CONSELLO DA CULTURA GALEGA
SANTIAGO DE COMPOSTELA
13 E 14 DE MAIO DE 2014

CONSELLO
DA CULTURA
GALEGA

O territorio, debido aos procesos naturais e/ou antrópicos que inciden nel, está en construción permanente. Entendemos por procesos antrópicos os estritamente culturais e os que son derivados da contemplación humana do territorio, tales como a percepción estético-emocional que devén en sentir aquel como Paisaxe, ou os que o vivencian como territorio patrimonializado e fidelizado culturalmente, que o fan sentir como herdade, como memoria e como excitador e fixador da identidade colectiva e individual, é dicir, como un Ben Cultural. Son, pois, os procesos antrópicos aqueles que, máis alá dos procesos da natureza, deixaron pegadas humanas directa e indirectamente esculpidas na topografía do territorio ata dotala da calidade de topografía cultural e convertela en parte da identidade dun país.

As pegadas naturais e/ou as antrópicas explican e documentan directamente aqueles procesos económicos e sociais que non sempre están ben custodiados na práctica dos procesos proxectuais e na construción das grandes infraestruturas que se levan ou que se levaron a cabo, no territorio galego nos últimos tempos. Por tal motivo, a Sección de Patrimonio e Bens Culturais considera pertinente a realización deste seminario, que pretende facer o balance do nivel de colaboración e de converxencia das diferentes administracións que actúan como axentes e xestores, ou sexa, como promotores de calquera tipo de intervención sobre o noso territorio, e aquelas administracións que exercen a competencia de definir e previr a conservación daquelas áreas do territorio con valores culturais, materiais e inmateriais, que sexan considerados, ou susceptibles de selo, como Bens Culturais catalogados e/ou declarados.

Pero tamén se trata de que neste seminario se discuta sobre como axudar a que as administracións actuantes nos procesos proxectuais e nas execucións das obras cultiven actitudes que se derivan do Estado de Dereito e ás que, polo tanto, están obrigadas. Investigar, coñecer, proxectar e conservar durante unha obra pública as áreas do Territorio e os Bens deste que teñan a categorización de Bens Culturais debería ser, para as administracións que eliximos entre todos, a tarefa primeira que ter presente, e non sempre o é.

Na organización do Estado de Dereito déronse pasos moi significativos dende os anos 1992-1993 cunha práctica de interdisciplinaridade maior nas distintas fases e procesos que se levan a cabo neste tipo de proxectos. Non obstante, lograr unha maior excelencia, publicitación e participación da cidadanía nas distintas fases e procesos que se seguen á hora de intervir sobre o territorio debe ser un obxectivo que acadar, xa que derivará en aumentar a percepción do territorio como Paisaxe e en mellorar a vivencia deste como patrimonializado e fidelizado culturalmente, é dicir, como herdade, como memoria e como excitador e fixador da identidade colectiva e individual. En definitiva, este seminario trata de reflexionar sobre o xeito de facilitar un maior grao de acceso á Cultura, ao Ben Cultural que é o territorio, contribuíndo, así, a aumentar de paso a patrimonialización cultural deste.

PROGRAMA

13 DE MAIO

SESIÓN DA MAÑÁ

09:30 horas

Inauguración do seminario

Ramón Villares, presidente do Consello de Cultura Galega

Xesús Vázquez Abad, conselleiro de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria da Xunta de Galicia

10:00 horas

As Obras Públicas e o Patrimonio Cultural, versus construción da paisaxe

Iago Seara e **Carlos Nárdiz**, profesores da Universidade da Coruña. Sección do Patrimonio de Bens Culturais do CCG

11:00 horas. Pausa

11:30 horas

A integración do "Patrimonio de bens culturais" nas fases de planificación, proxecto e construción das estradas

Federico Saldaña, enxeñeiro da Demarcación de Estradas do Estado en Galicia

Carlos Lefler, xefe de Servizo de Planificación e Programación da Axencia Galega de Infraestruturas da Xunta de Galicia

12:45 horas

Os inventarios e os catálogos do "Patrimonio de bens culturais". Dirección Xeral de Patrimonio Cultural da Xunta de Galicia

Juan Naveira e **Manuel Chaín**, subdirectores da Dirección Xeral de Patrimonio Cultural da Xunta de Galicia

SESIÓN DA TARDE

AS OBRAS PÚBLICAS E O PATRIMONIO CULTURAL

16:30 horas

As obras do ferrocarril en Galicia e o Patrimonio Cultural

Juan Pablo Villanueva, xerente de Área do ADIF en Galicia

17:15 horas

As obras hidráulicas en Galicia e o Patrimonio Cultural

Francisco Alonso, xefe da Demarcación de Pontevedra de Augas de Galicia

Ignacio Ardá Freire, director técnico adxunto da Confederación Hidrográfica do Miño-Sil
Coordina e modera: **Carlos Nárdiz**

18:30 horas

A Xestión do Patrimonio Cultural do Territorio

Felipe Criado Boado, profesor de investigación do CSIC e director do Instituto de Ciencias do Patrimonio do CSIC

Carlos Amoedo, catedrático de Dereito Administrativo da UDC

Xoán Carmona, catedrático de Historia e Institucións Económicas da USC

Ramón Yzquierdo Perrín, catedrático de Historia da Arte da UdC

Coordina e modera: **Pegerto Saavedra Fernández**, catedrático de Historia Moderna da USC

14 DE MAIO

SESIÓN DA MAÑÁ

09:30 horas

O Patrimonio Cultural nos estudos de avaliación ambiental e a paisaxe

Carlos Calzadilla, subdirector Xeral de Avaliación Ambiental da Xunta de Galicia

Augusto Pérez Alberti, catedrático de Xeografía Física da USC

10:45 horas. Pausa

11:15 horas

Os organismos públicos de investigación e os axentes sociais na conservación do patrimonio cultural do territorio

Juan R. Acinas, profesor de Enxeñería Hidráulica da UdC

Rebeca Blanco Rotea, investigadora do Laboratorio de Patrimonio, Paleoambiente e Paisaxe, Instituto de Investigacións Tecnolóxicas, USC

Alfonso Revilla, Oficina de Planeamento, S.A.
Marcial Gondar, catedrático de Antropoloxía Social da USC

Coordina e modera: **Iago Seara**

13:00 horas

Territorio e Patrimonio Cultural. Unha tarefa encomiable e difícil

Ma Carmen Martínez Ínsua, directora Xeral do Patrimonio Cultural da Xunta de Galicia

14:00 horas

Conclusións por parte dos coordinadores e participantes

ORGANIZA:

Sección de Patrimonio e Bens Culturais do Consello da Cultura Galega

COORDINAN:

Iago Seara

Carlos Nárdiz

LUGAR DE REALIZACIÓN:

Consello da Cultura Galega

Pazo de Raxoi, 2º andar

Praza do Obradoiro, s/n

15705 Santiago de Compostela

Tel. 981 957 202 / Fax 981 957 205

INSCRICIÓN:

A inscrición é gratuíta.

O número de prazas é limitado (100 persoas).

As prazas cubriranse por rigorosa orde de inscrición.

Entregarase diploma acreditativo de asistencia ao seminario.

Para obter o diploma é preciso asistir ao 75% das sesións.

Só se garantirá a distribución de material divulgativo impreso ás persoas previamente inscritas na actividade.

MÁIS INFORMACIÓN:

www.consellodacultura.org

difusion@consellodacultura.org

Consulta os materiais en <http://consellodacultura.org/mediateca>

CONSELLO
DA CULTURA
GALEGA

Pazo de Raxoi, 2º andar.
Praza do Obradoiro, s/n.
15705 Santiago de Compostela
Tel.: 981 957 202 / Fax 981 957 205